

Training of Lawyers on the European Law relating to Immigration and Asylum (TRALIM 2)

Greek Webinar

16 November 2020

The project is co-financed with the support of the European Union's Justice programme

«Το Ευρωπαϊκό νομικό σύστημα που ρυθμίζει την μετανάστευση και άσυλο: πρόσφατες εξελίξεις στη νομολογία που αφορά τη μετανάστευση και το άσυλο και η επιρροή του Ευρωπαϊκού Δικαίου»

Δρ Μαρία-Λουίζα Δεύτου

Training of Lawyers on European Law relating to Immigration and Asylum (TRALIM)
Webinar του Δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών σε συνεργασία με το Ίδρυμα Ευρωπαϊκών
Δικηγόρων

Δευτέρα, 16 Νοεμβρίου 2020

The project is co-financed with the support of the European Union's Justice programme

Κοινό Ευρωπαϊκό Σύστημα Ασύλου

Λεπτομερείς κανόνες για ζητήματα που δεν καλύπτονται από τη Σύμβαση της Γενεύης για τους Πρόσφυγες του 1951, εξειδικεύει τις διαδικασίες ασύλου σε επίπεδο ΕΕ

- Οδηγία 2013/33 για τις Συνθήκες Υποδοχής
- Οδηγία 2013/32 για τις Διαδικασίες Ασύλου
- Οδηγία 2011/95 για την Αναγνώριση
- Κανονισμός 604/2013 (Δουβλίνο III)
- Κανονισμός EURODAC

Το ΔΕΕ είναι επιφορτισμένο με την επιτυχή ερμηνεία των κοινών κανόνων

Κανονισμός
'Δουβλίνο'

Κοινό Ευρωπαϊκό
Σύστημα
Ασύλου(ΚΕΣΑ)

Νομοθεσία ΕΕ για
την μετανάστευση
και το άσυλο

Βασικές αδυναμίες ΚΕΣΑ

- Ο μηχανισμός κατανομής ευθύνης που έχει επινοηθεί αποτυγχάνει να μοιραστεί την ευθύνη δίκαια!
- Άνιση κατανομή ευθυνών χωρίς αρκετά μέτρα ικανά να αντισταθμίσουν τις ανισοροπίες
- Πολλά κράτη μέλη σχεδόν δεν «αγγίχθηκαν» από ζητήματα ασύλου
- Δεν υπάρχει νόμιμη δίοδος εισόδου για τους αιτούντες διεθνή προστασία
- Αντ 'αυτού: διάφορα μέτρα στο πλαίσιο του ελέγχου των εξωτερικών συνόρων ή των θεωρήσεων(visas) έχουν καταστήσει δυσχερή την πρόσβαση σε διεθνή προστασία

Οι κανόνες του ‘Δουβλίνου’:

- Το 2003, η Σύμβαση του Δουβλίνου(1993) αντικαταστάθηκε από τον Κανονισμό Δουβλίνο II.
- Κανονισμός Δουβλίνο III: υιοθετήθηκε το 2013 και ήταν εφαρμοστέος σε όλες τις αιτήσεις ασύλου που κατατίθεντο από την 1 Ιανουαρίου 2014.
- Μόνο ένα ΚΜ είναι υπεύθυνο να εξετάσει μια αίτηση ασύλου.
- Σε περίπτωση παράτυπης εισόδου σε ΚΜ, αυτό το ΚΜ θα είναι υπεύθυνο να εξετάσει την αίτηση ασύλου.
- Εάν το ΚΜ στο οποίο η αίτηση ασύλου κατατέθηκε θεωρεί ότι άλλο είναι το ΚΜ που είναι υπεύθυνο μπορεί να ζητήσει από το τελευταίο να αναλάβει την αίτηση.
- Εάν κανένα ΚΜ δεν αναδειχθεί ως υπεύθυνο, το πρώτο ΚΜ στο οποίο η αίτηση υποβλήθηκε είναι και υπεύθυνο να προχωρήσει στην εξέτασή της.

Υποθέσεις ‘Δουβλίνου’

Η στάση του ΕΔΔΑ

ΤΙ (2000): παραδέχθηκε την μαχητότητα του τεκμηρίου της “ασφαλούς χώρας” : θεμέλιος λίθος του συστήματος του Δουβλίνου.

Μ.Σ.Σ κατά Ελλάδα και Βελγίου (2011):

- Αμφισβήτησε έντονα το concept της “ασφαλούς χώρας” αναπτύσσοντας ένα ολοκληρωμένο και δομημένο σκεπτικό στην απόφαση.
- Κατέληξε ότι οι Βελγικές αρχές είχαν εκθέσει τον προσφεύγοντα σε γνώση τους στους κινδύνους που απέρρεαν από το τα κενά και τις συστημικές πλημμέλειες του συστήματος ασύλου στην Ελλάδα.

Υποθέσεις ‘Δουβλίνου’

Η στάση του Λουξεμβούργου

Το ΔΕΕ λίγο αργότερα κάτω από παρόμοιες συνθήκες στην υπόθεση *NS* (2011):

- Υιοθέτησε τα συμπεράσματα του Στρασβούργου λόγω των απαράδεκτων συνθηκών κράτησης, των αναποτελεσματικών διαδικασιών χορήγησης ασύλου και την μαχητότητα του τεκμηρίου της ‘ασφαλούς χώρας’,
- Απέφυγε να διατρανώσει τις *συστημικές πλημμέλειες* σαν μια επαρκή προϋπόθεση για να αποτραπεί μία επιστροφή στα πλαίσια του Δουβλίνου σε μια “μη ασφαλή” χώρα σύμφωνα με το Αρ.4 ΧΘΔΕΕ.

.

Υποθέσεις ‘Δουβλίνου’

Η στάση του Λουξεμβούργου

Το ΔΕΕ επιβεβαίωσε την διαφωνία του με το ΕΔΔΑ στην:

- *Abdullahi*(2013): ο μόνος τρόπος επί τη βάσει του οποίου ο αιτών άσυλο μπορεί να προσβάλλει την εφαρμογή των κανόνων του Δουβλίνου είναι να επικαλεστεί *συστημικές πλημμέλειες* της διαδικασίας χορήγησης ασύλου και των συνθηκών υποδοχής των αιτούντων άσυλο → σοβαροί ουσιαστικοί και δικονομικοί περιορισμοί.

Υποθέσεις ‘Δουβλίνου’

Το δικαστήριο του Στρασβούργου επέμεινε στην προηγούμενη προσέγγισή του σχετικά με το σύστημα του Δουβλίνου στην *Tarakhel*(2014):

- Ειδική αναφορά στο τεστ σχετικά με την ύπαρξη *συστημικών πλημμελειών* που εισήχθη στην *NS* από το ΔΕΕ.
- Αυτά τα τεστ θα πρέπει να εφαρμόζονται υπό το φως των εξατομικευμένων συνθηκών του προσφεύγοντα σε σχέση και με την συνολική κατάσταση που επικρατεί στο κράτος υποδοχής.
- Κατάληξη σε συστημικές πλημμέλειες αλλά όχι μόνο όταν το σύστημα είναι συνολικά προβληματικό αλλά ακόμα και σε περιπτώσεις που ένας άξονας/πυλώνας της διαδικασίας ασύλου υπολειτουργεί.

Στην *A.M.E.*(2015), το Στρασβούργο διαπίστωσε ξανά τα κενά του συστήματος του Δουβλίνου: ευαλωτότητα στις υποθέσεις του Δουβλίνου.

Υποθέσεις ‘Δουβλίνου’

Υπάρχει περιθώριο δικαστικού διαλόγου;

- Η στάση του Στρασβούργου → case-by-case: εάν το ατομικό ρίσκο του προσφεύγοντα έχει ερευνηθεί με προσήκοντα τρόπο χωρίς να εστιάζει μόνο στα συστημικά ή όχι ελαττώματα του συστήματος ασύλου του Κράτους
- ΔΕΕ: επιμονή στους αρχικούς στόχους του Δουβλίνου και στην αρχή της αμοιβαίας εμπιστοσύνης. Η θέση αυτή του ΔΕΕ επαναδιατυπώθηκε στη νομολογία *Abdullahi* και φάνηκε να εμποδίζει τον διάλογο με το Στρασβούργο.

Υποθέσεις ‘Δουβλίνου’

Υπάρχει περιθώριο *δικαστικού διαλόγου*?

- ΔΕΕ: πολύ στενότερο πεδίο εφαρμογής του Αρ. 4 ΧΘΔΕΕ που αποτελεί διάταξη αντίστοιχη αυτής του Αρ.3 ΕΣΔΑ, που είναι ο ακρογωνιαίος λίθος της προστασίας των δικαιωμάτων των αιτούντων άσυλο.
- Το χαμηλότερο επίπεδο προστασίας από το δικαστήριο του Λουξεμβούργου μοιάζει ασύμβατο με το Αρ.52 ΧΘΔΕΕ που ρυθμίζει την σχέση ιεραρχίας των δύο κειμένων.

Κανονισμός ‘Δουβλίνο ΙΙΙ’

- Ο κανονισμός Δουβλίνο ΙΙΙ: λιγότερο αυστηρή προσέγγιση απέναντι στους αιτούντες άσυλο οι οποίοι κινούνται στα όρια της ΕΕ.
- Πιο λογικές προθεσμίες για τις επιστροφές αιτούντων
- Προσωπική συνέντευξη
- Κωδικοποίησε την προηγούμενη νομολογία του ΔΕΕ σχετικά με τις συστημικές πλημμέλειες σε συμφωνία με τον Χάρτη. (Αρ.3(2) Κανονισμός Δουβλίνο ΙΙΙ)
- Προστασία της οικογενειακής ενότητας στην περίπτωση των μικρότερων μελών

Πρόσφατες εξελίξεις

- Πρόσφατη προσφυγική κρίση : ξεκίνησε το 2015, επιδείνωσε σημαντικά την κατάσταση. → άμεσες πρακτικές, πολιτικές και νομικές συνέπειες που ανέδειξαν την μη βιωσιμότητα του συστήματος του Δουβλίνου.
- *Mirza* : ανησυχητικά *laissez-faire* ερμηνεία των κανόνων του Δουβλίνου καταλήγοντας ότι οποιοδήποτε ΚΜ μπορεί να εφαρμόσει το κριτήριο της “ασφαλούς χώρας” σε οποιοδήποτε στάδιο της διαδικασίας χωρίς κάποιο χρονικό περιορισμό ακόμα και πριν εξετάσει τα κριτήρια του Δουβλίνου.

Πρόσφατες εξελίξεις

- Σε αυτές τις ανησυχητικές περιστάσεις, οι θεσμοί της ΕΕ και τα ΚΜ επέλεξαν να επιδιώξουν μια συνεργασία με την Τουρκία για να “τιθασεύσουν” τις ανεξέλεγκτες προσφυγικές και μεταναστευτικές ροές.
- Η Τουρκία συμπεριελήφθη στην Ευρωπαϊκή κοινή λίστα με τις ασφαλείς χώρες προέλευσης → ΕΕ διαπραγματεύθηκε με την Τουρκία στο πλαίσιο ενός κοινού πλάνου δράσης (Νοέμβριος 2015) → κατέληξαν σε μια κοινή δήλωση ΕΕ-Τουρκίας.
- δήλωση ΕΕ-Τουρκίας, 18 Μαρτίου 2016 → μεγάλη συζήτηση και πολλές αντιδράσεις λόγω των πολιτικών και νομικών ιδιαιτεροτήτων στην Τουρκία.

Πρόσφατες εξελίξεις

- Πρόταση για τον Κανονισμό Δουβλίνο IV(2016): πιο αποτελεσματική προστασία μεσω κατασταλτικών μέσων και ποινών που αποβλέπουν στο να αποτρέψουν τις μαζικές ροές παράτυπων μεταναστών, μερικά διορθωτικά μέτρα διατηρώντας όμως την μεγαλύτερη ευθύνη να βαραίνει τα κράτη πρώτης αποδοχής
- Διάταξη(Order) του Γενικού Δικαστηρίου ΕΕ: ένα χρόνο μετά την δήλωση ΕΕ-Τουρκίας, αρνήθηκε ότι έχει δικαιοδοσία να κρίνει διαφορές που απορρέουν από την παρούσα συμφωνία
- *C.K.* (2017): το ΔΕΕ επανατοποθετήθηκε σχετικά με την σχέση μεταξύ του κινδύνου για απάνθρωπη και εξευτελιστική μεταχείριση και της ύπαρξης συστημικών πλημμελειών του συστήματος.

Πρόσφατες εξελίξεις

Jawo(2019): η απόλυτη προστασία του Άρ. 3 ΕΣΔΑ και του Άρ. 4 ΧΘΔ δεν είναι «λευκή επιταγή».

- υπογράμμισε την ανάγκη για αξιόπιστη εξατομικευμένη εξέταση της κατάστασης στην παρούσα υπόθεση, όταν οι αιτούντες επικαλέστηκαν την μεταφορά 'Δουβλίνου' στην Ιταλία.
- υπενθύμισε τα κριτήρια της C.K. και εμπνεύστηκε από τα πρότυπα του Άρ. 3 ΕΣΔΑ.

Άρθρο 4 ΧΘΔ: δεν αποκλείει τέτοια μεταβίβαση αιτούντος διεθνή προστασία, εκτός εάν το δικαστήριο που εκδικάζει την έφεση που αμφισβητεί την απόφαση μεταφοράς, διαπιστώνει, βάσει πληροφοριών που είναι αντικειμενικές, αξιόπιστες, συγκεκριμένες και κατάλληλα ενημερωμένες, και λαμβάνοντας υπόψη το πρότυπο προστασίας ΕΕ, ότι αυτός ο κίνδυνος είναι πραγματικός για τον αιτούντα

«ακραία υλική φτώχεια» : το κατώφλι για την αναστολή της μεταφοράς "Δουβλίνο"

Παρατηρούμε:

- ❑ Έντονη διαφωνία των δύο δικαστηρίων σε σχέση με το σύστημα του Δουβλίνου : στοχεύουμε στο να εμποδίσουμε τις μεταναστευτικές ροές παρά στο να ασχοληθούμε με τα ζητήματα προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων?
- ❑ Το σύστημα της ΕΕ θέτει σαν προτεραιότητα την προστασία του μηχανισμού με κάθε τρόπο προς μια κατεύθυνση καταστολής παρά να διασφαλίσει τα θεμελιώδη δικαιώματα των πιο ευάλωτων.
- ❑ ΕΕ αρχικά έκρινε την Τουρκία σαν ασφαλή τρίτη χώρα επί τη βάση μιας πολιτικής ανταλλαγής και ένα χρόνο μετά την συμφωνία τα ευρωπαϊκά δικαστήρια αρνήθηκαν να αποφανθούν επί ζητημάτων που άπτονται της προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων με μια όχι και πολύ πειστική επιχειρηματολογία.

Νέα εργαλεία

Παγκόσμιο Σύμφωνο για τους πρόσφυγες (Global Compact on refugees)

- ελάφρυνση των πιέσεων που ασκούνται στις χώρες υποδοχής,
- ενίσχυση της αυτονομίας των προσφύγων
- διεύρυνση της πρόσβασης σε λύσεις με τη βοήθεια τρίτων χωρών
- δημιουργία, στις χώρες προέλευσης των προσφύγων, των αναγκαίων προϋποθέσεων ώστε οι άνθρωποι αυτοί να επιστρέψουν με ασφάλεια στις πατρίδες τους.
- Συμφωνίες(Arrangements)

Νέα εργαλεία

Παγκόσμιο Σύμφωνο για την ασφαλή, ομαλή και νόμιμη μετανάστευση (Global Compact for Safe, Orderly and Regular Migration)

- Διακήρυξη της Νέας Υόρκης του 2016
- Συνδιάσκεψη Μαρακές, Δεκέμβριος 2018
- Πλαίσιο συνεργασίας μεταξύ των κρατών επι τη βάσει νομιμων οδών μετανάστευσης δομημένο με μια ‘κυκλική’ λογική(προετοιμασία και τα έγγραφα ταυτότητας, διαχείριση των συνόρων, παράνομη διακίνηση και εμπορία ανθρώπων, η επιστροφή και η επανεισδοχή των μεταναστών)
- 23 στόχοι(objectives) για τα κράτη για τον συντονισμό των σύγχρονων πολιτικών μετανάστευσης και δεσμεύσεις(commitments) επ’αυτών

Νέα εργαλεία

Νέο Σύμφωνο για την μετανάστευση και το άσυλο(New Pact on Migration and Asylum)

Δημοσιεύτηκε από την Ευρ.Επιτροπή στις 23 Σεπτεμβρίου 2020

- αντικαθιστά τον κανονισμό του Δουβλίνου με ένα ‘νέο’ σύστημα κατανομής των αιτούντων άσυλο
- εναλλακτικές για τα Κράτη Μέλη(επιλογή ανάμεσα στο να υποδεχθούν στο μετανάστες από τη μια και από την άλλη να χρηματοδοτήσουν τη διαδικασία επιστροφής για όσους δεν αναγνωρίζεται το δικαίωμα στο άσυλο)
- έμφαση στην επιστροφή των μεταναστών
- λείπει η αναφορά στα πρόσφατα Παγκόσμια Σύμφωνα του ΟΗΕ

Ευχαριστώ πολύ για την προσοχή σας!

Μαρία-Λουίζα Δεύτου

Δικηγόρος Αθηνών, Μεταδιδακτορική Ερευνήτρια AthensPIL

marilizadeftou@gmail.com , mardefitou@law.uoa.gr

Athens **PIL**

Athens Public International Law Center

Εξελίξεις στο εθνικό νομικό πλαίσιο για την προστασία και υποστήριξη των μεταναστών και αιτούντων άσυλο

ΙΩΑΝΝΗΣ Π. ΑΛΑΒΑΝΟΣ
ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ

The project is co-financed with the support of the European Union's Justice programme

Διαδικασίες υποδοχής και ταυτοποίησης (αρ. 39 Ν. 4636/2019 => αρ. 2 Ν. 4686/2020)

► 5 στάδια

- α) ενημέρωσης
- β) υπαγωγής
- γ) καταγραφής και ιατρικού ελέγχου
- δ) παραπομπής σε διαδικασία υπαγωγής σε καθεστώς διεθνούς προστασίας
- ε) περαιτέρω παραπομπής και μετακίνησης

Ενημέρωση

- ▶ Οι υπήκοοι τρίτης χώρας ή ανιθαγενείς ενημερώνονται για τα δικαιώματά τους σε γλώσσα που κατανοούν **ή ευλόγως θεωρείται ότι κατανοούν, συμπεριλαμβανομένης της διεθνούς νοηματικής γλώσσας** με απλό και προσιτό τρόπο.

- ▶ Ειδική μνεία:

(περ. δ' παρ. 3 αρ. 39 Ν. 4636/2019, όπως τροποποιήθηκε με την παρ. 2 αρ. 2 Ν. 4686/2020)

(ενημέρωση) για τα δικαιώματά τους και τις υποχρεώσεις τους κατά τη διαδικασία εξέτασης της αίτησης διεθνούς προστασίας και τις συνέπειες μη τήρησης των υποχρεώσεων αυτών, ιδίως για το καθήκον συνεργασίας τους με τις εθνικές αρχές σε κάθε στάδιο της διαδικασίας, καθώς και για τις συνέπειες της παραβίασης αυτού.

Υπαγωγή

- ▶ Περιλαμβάνονται περιπτώσεις υπηκόων τρίτων χωρών ή ανιθαγενών που εισέρχονται σε Κέντρο Υποδοχής και Ταυτοποίησης (ΚΥΤ)
- ▶ Περιορισμός της ελευθερίας
- ▶ Ο διοικητής του ΚΥΤ μπορεί, να αποφασίσει την παράταση του περιορισμού της ελευθερίας
- ▶ Υπήκοος Τρίτης χώρας/ανιθαγενής => Αντιρρήσεις κατά της απόφασης παράτασης του περιορισμού της ελευθερίας ενώπιον του Προέδρου ή του υπ' αυτού οριζόμενου Πρωτοδίκη του Διοικητικού Πρωτοδικείου της περιφέρειας που λειτουργεί το ΚΥΤ.

Καταγραφή και Ιατρικός Έλεγχος

- ▶ (Πλήρης) Καταγραφή των προσωπικών στοιχείων των υπηκόων τρίτων χωρών/ανιθαγενών και λήψη και καταχώριση των δακτυλικών αποτυπωμάτων όσων έχουν συμπληρώσει το 14ο έτος της ηλικίας τους.
- ▶ Ο αιτών άσυλο καλείται να παραστεί αυτοπροσώπως ενώπιον των αρχών
- ▶ Ενδεικτικά:
 - Ατομικά στοιχεία
 - **Αίτια που εγκατέλειψε τη χώρα**
 - Διεύθυνση
 - Βιομετρικά στοιχεία
 - Θρήσκευμα

Παραπομπή σε διαδικασία υπαγωγής – πρόσβαση στη διαδικασία (αρ. 65 Ν. 4636/2019, αρ. 6 Ν. 4686/2020)

- ▶ Παραπομπή στο κατά τόπον αρμόδιο Περιφερειακό Γραφείο Ασύλου
- ▶ Υποβολή αίτησης ασύλου – διεθνούς προστασίας (αρ. 65 Ν. 4636/2019, αρ. 6 Ν. 4686/2020)
- ▶ Προσωπική συνέντευξη (ηχητική καταγραφή της συνέντευξης)
- ▶ Στον αιτούντα άσυλο - διεθνή προστασία χορηγείται δελτίο αιτούντος διεθνής προστασίας (αρ. 70 Ν. 4636/2019)

Απόφαση Επιτροπής Α' Βαθμού

- 1) Αποδοχή της αιτήσεως
- 2) Απόρριψη αιτήσεως (στην απόφαση αναφέρονται πραγματικοί και νομικοί λόγοι)

Απόρριψη αιτήσεως

- ▶ Προσφυγή Ενώπιον της Αρχής Προσφυγών (Β' Βαθμός)
- ▶ Προθεσμίες:
- ▶ Κατά απόφασης που απορρίπτει αίτηση διεθνούς προστασίας ως **αβάσιμη** με την **κανονική διαδικασία** και κατά απόφασης με την οποία χορηγείται **καθεστώς επικουρικής προστασίας**, κατά το μέρος που αφορά τη μη αναγνώριση του προσφεύγοντος ως πρόσφυγα => **30 ημέρες** από την επίδοση της απόφασης ή από τότε που τεκμαίρεται ότι ο προσφεύγων έλαβε γνώση.
- ▶ Κατά απόφασης που απορρίπτει αίτηση διεθνούς προστασίας: με την ταχύρρυθμη διαδικασία / απαράδεκτη / ο προσφεύγων τελεί υπό κράτηση => **20 ημέρες** από την επίδοση της απόφασης ή από τότε που τεκμαίρεται ότι ο προσφεύγων έλαβε γνώση.
- ▶ Κατά απόφασης που απορρίπτει αίτηση στις περιπτώσεις του αρ. 90 ή στις περιπτώσεις που ο προσφεύγων βρίσκεται σε διαδικασία Υποδοχής και Ταυτοποίησης => **10 ημέρες** από την επίδοση της απόφασης ή από τότε που τεκμαίρεται ότι ο προσφεύγων έλαβε γνώση.

■ Εξαιρέση:

α) Κατά απόφασης που απορρίπτει αίτηση διεθνούς προστασίας ως απαράδεκτη, βάσει της περίπτωσης β' της παρ. 1 του αρ. 84, => **15 ημέρες** και λογίζεται ότι στρέφεται και κατά της πράξης μεταφοράς, κατ' εφαρμογή των σχετικών διατάξεων του κανονισμού (ΕΕ) 604/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου

β) κατά απόφασης που απορρίπτει μεταγενέστερη αίτηση ως απαράδεκτη, σύμφωνα με τις παρ. 2 και 7 του αρ. 83 => **5 ημέρες** από την επίδοση της απόφασης

■ Στο αρ. 92 Ν. 4636/2019 προστίθεται παρ. 4 (παρ. 2 αρ. 20 Ν. 4686/2020)

Σε περίπτωση απόρριψης της προσφυγής ο αιτών, εξαιρουμένων των ασυνόδευτων ανηλίκων, κρατείται στο Προαναχωρησιακό Κέντρο Κράτησης, μέχρι να ολοκληρωθεί η απομάκρυνσή του ή να γίνει τελεσίδικα δεκτή αίτησή του. Η κατάθεση μεταγενέστερης αίτησης ή/και αίτησης ακύρωσης ή/και αίτησης αναστολής δεν συνεπάγεται αυτοδικαίως την άρση της κράτησης.

Αρμοδιότητα

- ▶ Κατά της δευτεροβάθμιας απορριπτικής απόφασεως:
- ▶ Διοικητικό Πρωτοδικείο (Τριμελές)
- ▶ ΑΙΤΗΣΗ ΑΚΥΡΩΣΗΣ
- ▶ ΑΙΤΗΣΗ ΑΝΑΣΤΟΛΗΣ με αίτημα προσωρινής διαταγής

- ▶ Προθεσμία: 30 ημέρες και αρχίζει από την επομένη ημέρα της κοινοποίησης της απόφασης κατά τα ειδικότερα οριζόμενα στο αρ. 82 Ν. 4636/2019 (όπως αντικαταστάθηκε και ισχύει δυνάμει του αρ. 14 Ν. 4686/2020).
- ▶ Σε κάθε περίπτωση για την προθεσμία καθώς και για το αρμόδιο δικαστήριο γίνεται ρητή αναφορά επί του σώματος της απόφασης.

Μεταφορά αρμοδιοτήτων

- Άρθρο 57 Ν. 4689/2020
- **Διοικητικό Πρωτοδικείο Αθηνών** για αποφάσεις που έχουν εκδοθεί από την Υπηρεσία Ασύλου, τα Περιφερειακά Γραφεία Ασύλου και Αυτοτελή Κλιμάκια Ασύλου που εδρεύουν στις περιφέρειες:
 - Αττικής
 - Θεσσαλίας
 - Στερεάς και Δυτικής Ελλάδας
 - Πελοποννήσου
 - Βορείου και Νοτίου Αιγαίου
 - Κρήτης

-
- **Διοικητικό Πρωτοδικείο Θεσσαλονίκης** για αποφάσεις που έχουν εκδοθεί από την Υπηρεσία Ασύλου, τα Περιφερειακά Γραφεία Ασύλου και Αυτοτελή Κλιμάκια Ασύλου που εδρεύουν στις περιφέρειες:
 - Ιονίων Νήσων
 - Ηπείρου
 - Δυτικής Μακεδονίας
 - Κεντρικής Μακεδονίας
 - Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης

 - Για την εκδίκαση των διαφορών αυτών εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις των άρθρων 2 έως και 4 του Ν. 702/1977 (Α' 268).

 - Οι αποφάσεις των διοικητικών πρωτοδικείων επί των διαφορών αυτών υπόκεινται σε **έφεση ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας**, εφαρμοζομένων κατά τα λοιπά των διατάξεων του άρθρου 5 του ν. 702/1977.

Χορήγηση και ανανέωση αδειών διαμονής για ανθρωπιστικούς ή άλλους λόγους

- ▶ Ο Συντονιστής Αποκεντρωμένης Διοίκησης μπορεί να χορηγεί **κατ' εξαίρεση: άδεια διαμονής διάρκειας 3 ετών** σε πολίτες τρίτων χωρών που διαμένουν στην Ελλάδα.
- ▶ **Προϋποθέσεις:**
- ▶ Διαμονή στη χώρα για **7 τουλάχιστον έτη**
- ▶ Να αποδεικνύεται η διαμονή **με έγγραφα βεβαίας χρονολογίας**
- ▶ **Ή** είναι γονέας ανήλικου ημεδαπού και προσκομίζει στοιχεία που τεκμηριώνουν τη γονική σχέση με το τέκνο
- ▶ Κάτοχος διαβατηρίου (*)
- ▶ **Μη** συνδρομή στο πρόσωπο του αιτούντος λόγων που τον καθιστούν επικίνδυνο για τη δημόσια τάξη και ασφάλεια (**)
- ▶ Καταβολή παραβόλου ύψους 300 ευρώ

-
- ▶ (*) με εξαίρεση τους πολίτες τρίτων χωρών αντικειμενικά στερούμενων διαβατηρίου, οι οποίοι αντί του διαβατηρίου ή του ταξιδιωτικού εγγράφου θα υποβάλλουν υπεύθυνη δήλωση, στην οποία θα αναφέρονται οι ιδιαίτερες συνθήκες ή καταστάσεις για την υφιστάμενη προσωρινή ή μόνιμη αντικειμενική αδυναμία κατοχής του και σχετικά έγγραφα που το αποδεικνύουν. Στην περίπτωση αυτή, άδεια διαμονής χορηγείται και στις περιπτώσεις διαπιστωμένης αντικειμενικής αδυναμίας εφοδιασμού του ενδιαφερόμενου με διαβατήριο, εφόσον αυτό διαπιστώνεται, κατόπιν αιτιολογημένης αίτησης του ενδιαφερομένου και γνώμης της αρμόδιας Επιτροπής.
 - ▶ (**) Τυχόν εγγραφή στον ΕΚΑΝΑ και επιβολή μέτρου απαγόρευσης εισόδου, βάσει των διατάξεων του άρθρου 26 του ν. 3907/2011, για λόγους προηγούμενης μη νόμιμης διαμονής ή εξαιτίας μη συμμόρφωσης σε απόφαση επιστροφής που εκδόθηκε για τον ίδιο λόγο, δεν αποτελεί παρακωλυτικό λόγο για την έκδοση της άδειας διαμονής. Με την έκδοση της άδειας διαμονής η εγγραφή παύει αυτοδικαίως να ισχύει.

Έγγραφα βέβαιης χρονολογίας είναι: (Απόφαση 18951/2018 του Υφυπουργού Μεταναστευτικής Πολιτικής – ΦΕΚ Β' 2487/28.6.2018)

- ▶ Αποδεικτικά έγγραφα φοίτησης σε δημόσια εκπαιδευτικά ιδρύματα στην Ελλάδα των ιδίων ή των τέκνων τους
- ▶ αποδεικτικά υποβολής αιτήματος για χορήγηση τίτλου προσωρινής ή οριστικής διαμονής ή καθεστώτος διεθνούς προστασίας
- ▶ άδεια εργασίας ή αποδεικτικά υποβολής αιτήματος χορήγησης άδειας εργασίας
- ▶ αντίγραφα απορριπτικών αποφάσεων επί αιτημάτων χορήγησης ή ανανέωσης τίτλου διαμονής
- ▶ προηγούμενοι τίτλοι διαμονής ανεξαρτήτως της αρχής έκδοσής τους
- ▶ αντίγραφα φορολογικών δηλώσεων προηγούμενων ετών, νομίμως και εμπροθέσμως υποβληθεισών
- ▶ αντίγραφο απόδοσης ΑΦΜ

-
-
- ▶ αποδεικτικά ασφάλισης σε ελληνικό οργανισμό κύριας ασφάλισης
 - ▶ βιβλιάρια υγείας
 - ▶ λογαριασμοί οργανισμών κοινής ωφέλειας καθώς και κινητής ή σταθερής τηλεφωνίας στο όνομα του αιτούντος, εκδιδόμενοι από παρόχους οποιασδήποτε νομικής μορφής
 - ▶ λογαριασμοί πιστωτικών ιδρυμάτων, που τελούν υπό την εποπτεία της Τράπεζας της Ελλάδας
 - ▶ αποδείξεις μεταφοράς εμβασμάτων στις χώρες προέλευσης, μέσω πιστωτικών ιδρυμάτων, εταιρειών διαμεσολάβησης στη μεταφορά κεφαλαίων, συναλλάγματος και παρόχων υπηρεσιών πληρωμών, σύμφωνα με το ν. 3862/2010, η εποπτεία των οποίων ασκείται από την Τράπεζα της Ελλάδας
 - ▶ βεβαιώσεις παρακολούθησης μαθημάτων ελληνικής γλώσσας, από δημόσια εκπαιδευτικά ιδρύματα ή από Ν.Π.Ι.Δ. που εποπτεύονται από το Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων
 - ▶ δικαστικές αποφάσεις

-
- ▶ αποφάσεις διοικητικής απέλασης ή επιστροφής οι οποίες δεν έχουν εκτελεσθεί
 - ▶ δηλώσεις ληξιαρχικών γεγονότων
 - ▶ αποδείξεις νοσηλείας σε νοσηλευτικά ιδρύματα
 - ▶ συμβολαιογραφικά έγγραφα που συντάχθηκαν παρουσία του αιτούντος
 - ▶ απόσπασμα βιβλίου αδικημάτων και συμβάντων τηρούμενο από Αστυνομικό Τμήμα
 - ▶ υπηρεσιακά σημειώματα, με τα οποία διατάσσεται αναχώρηση από τη χώρα
 - ▶ βεβαίωση για την έκδοση κάρτας αστικών συγκοινωνιών
 - ▶ άλλα έγγραφα που έχουν εκδοθεί από δημόσια αρχή
 - ▶ Λοιπά ιδιωτικά έγγραφα, πλην των υπεύθυνων δηλώσεων, τα οποία είναι θεωρημένα από συμβολαιογράφο ή άλλο δημόσιο υπάλληλο ως προς την ημερομηνία έκδοσής τους ή όταν το ουσιώδες περιεχόμενό τους αναφερθεί σε δημόσιο έγγραφο ή όταν υπάρξει άλλο γεγονός που κάνει με ανάλογο τρόπο βέβαιη τη χρονολογία. Η θεώρηση γίνεται με τη σημείωση επάνω στο έγγραφο της λέξης «θεωρήθηκε» και της χρονολογίας.

-
- ▶ Ο συγκεκριμένος τύπος άδειας παρέχει στον πολίτη τρίτης χώρας δικαίωμα πρόσβασης στην εξαρτημένη εργασία και στην παροχή υπηρεσιών ή έργου.
 - ▶ Δυνατότητα άσκησης ανεξάρτητης οικονομικής δραστηριότητας παρέχεται **μόνο στην περίπτωση** που ο κάτοχος της ανωτέρω άδειας διαμονής κατείχε προηγουμένως άδεια διαμονής, η οποία του επέτρεπε την άσκηση ανεξάρτητης οικονομικής δραστηριότητας και η δραστηριότητα αυτή εξακολουθεί να υφίσταται.
 - ▶ Κατά την ανανέωση των αδειών διαμονής εξετάζεται η συνδρομή των προϋποθέσεων χορήγησης αρχικής άδειας διαμονής για έναν από τους λοιπούς λόγους, που προβλέπονται στον ν. 4251/2014 και υποβάλλονται τα κατά περίπτωση δικαιολογητικά, καθώς και βιβλιάριο υγείας σε ισχύ ή ασφαλιστήριο συμβόλαιο ιδιωτικού φορέα ασφάλισης, όπου αυτό επιτρέπεται από την κείμενη νομοθεσία.

Βασική νομοθεσία

- ▶ Ν. 4251/2014 (ΦΕΚ Α' 80/1.4.2014) – (όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει) => Κώδικας Μετανάστευσης και Κοινωνικής Ένταξης και λοιπές διατάξεις.
- ▶ Ν. 4375/2016 (ΦΕΚ Α' 51/3.4.2016) – (όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει) => Οργάνωση και λειτουργία Υπηρεσίας Ασύλου, Αρχής Προσφυγών, Υπηρεσίας Υποδοχής και Ταυτοποίησης σύσταση Γενικής Γραμματείας Υποδοχής, προσαρμογή της Ελληνικής Νομοθεσίας προς τις διατάξεις της Οδηγίας 2013/32/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου «σχετικά με τις κοινές διαδικασίες για τη χορήγηση και ανάκληση του καθεστώτος διεθνούς προστασίας (αναδιατύπωση)» (L 180/29.6.2013), διατάξεις για την εργασία δικαιούχων διεθνούς προστασίας και άλλες διατάξεις.
- ▶ Ν. 4636/2019 (ΦΕΚ Α' 169/1.11.2019) => Περί διεθνούς προστασίας και άλλες διατάξεις.
- ▶ Ν. 4686/2020 (ΦΕΚ Α' 96/12.5.2020) => Βελτίωση της μεταναστευτικής νομοθεσίας, τροποποίηση διατάξεων των νόμων 4636/2019 (Α'169), 4375/2016 (Α' 51), 4251/2014 (Α' 80) και άλλες διατάξεις.

Σας ευχαριστώ
για την προσοχή σας!

TRALIM 2

Μια επιθεώρηση των δικαιωμάτων
των αιτούντων άσυλο στην Ευρώπη

Αγγελική Νικολοπούλου
Δικηγόρος

Νοέμβριος 2020

The project is co-financed with the support of the European Union's Justice programme

Πρόσφυγας – Το δικαίωμα στο Άσυλο

Πανάρχαιος θεσμός και Θεμελιώδες δικαίωμα στο σύγχρονο δυτικό πολιτισμό

- **άρ. 14 Οικουμενικής Διακήρυξης για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (1948):**

Κάθε άτομο που καταδιώκεται έχει το δικαίωμα να ζητά και να του παρέχεται άσυλο σε άλλες χώρες.

- **άρ. 18 Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ε.Ε.**

«Το δικαίωμα ασύλου διασφαλίζεται τηρουμένων των κανόνων της Σύμβασης της Γενεύης της 28^{ης} Ιουλίου 1952 και του Πρωτοκόλλου της 31^{ης} Ιανουαρίου 1967 σχετικά με το καθεστώς των προσφύγων και σύμφωνα με τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας».

- **Σύνταγμα της Ελλάδας, άρ. 5-2:**

«Απαγορεύεται η έκδοση αλλοδαπού που διώκεται για τη δράση του υπέρ της ελευθερίας»

Πρόσφυγας

Σύμβαση της Γενεύης του 1951 για το Καθεστώς των Προσφύγων (1^A (2))

Κάθε πρόσωπο το οποίο συνεπεία δικαιολογημένου φόβου διώξεως λόγω φυλής, θρησκείας, εθνικότητας, κοινωνικής τάξης ή πολιτικών πεποιθήσεων βρίσκεται εκτός της χώρας της οποίας έχει την υπηκοότητα και δεν μπορεί ή, λόγω του φόβου αυτού, δεν επιθυμεί να απολαύει της προστασίας της χώρας αυτής, ή εάν, χωρίς να έχει κάποια υπηκοότητα και βρίσκεται –συνεπεία τέτοιων γεγονότων– εκτός της χώρας της προηγούμενης συνήθους διαμονής του, δεν μπορεί ή, λόγω του φόβου αυτού, δεν επιθυμεί να επιστρέψει σ' αυτή

Παρόμοια διατύπωση στο άρ. 2 δ' της Οδηγίας 2011/95/ΕΕ

Πρόσφυγας – Αιτών Άσυλο

Ο πρόσφυγας έχει δικαίωμα να ζητήσει άσυλο (άρ. 18 Χάρτη)

Άρ. 2 Οδηγίας 2011/95/ΕΕ:

Αιτών άσυλο είναι ο υπήκοος τρίτης χώρας ή ο ανιθαγενής που έχει υποβάλει αίτηση διεθνούς προστασίας για την οποία δεν έχει ακόμη ληφθεί τελεσίδικη απόφαση

Βασικά κείμενα για την προστασία των προσφύγων κι αιτούντων άσυλο

- Σύμβαση της Γενεύης για το Καθεστώς των Προσφύγων (1951) και Πρωτόκολλο Ν.Υ. (1967)
- Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
- ΕΣΔΑ
- Σύμβαση ΟΗΕ κατά των βασανιστηρίων
- Σύμβαση ΟΗΕ για τα δικαιώματα του παιδιού
- Διεθνές Σύμφωνο για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα
- Ευρωπαϊκός Κοινωνικός Χάρτης αναθεωρημένος

Σύνταγμα της Ελλάδας

Άρ. 2-1: «Ο σεβασμός και η προστασία της αξίας του ανθρώπου αποτελούν την πρωταρχική υποχρέωση της Πολιτείας»

Άρ. 5-2: «Όλοι όσοι βρίσκονται στην ελληνική επικράτεια απολαμβάνουν την απόλυτη προστασία της ζωής, της τιμής και της ελευθερίας τους, χωρίς διάκριση εθνικότητας, φυλής, γλώσσας και θρησκευτικών ή πολιτικών πεποιθήσεων».

Χάρτης Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ε.Ε., άρ. 1

Η ανθρώπινη αξία είναι απαραβίαστη.

Αρχή μη επαναπροώθησης - 1

Απαγόρευση επιστροφής σε χώρα όπου απειλείται η ζωή ή η ελευθερία. Κανόνας εθιμικού διεθνούς δικαίου

- Άρ. 33 «Σύμβασης», άρ. 21 Οδηγίας 2011/95/ΕΕ,
- Ρητή πρόβλεψη στο Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων ΕΕ (άρ. 19-2)
- Προστασία μέσω των άρ. 2/3 ΕΣΔΑ

Βλ. και άρ. 7 ΔΣΑΠΔ, άρ. 3 Σύμβασης ΟΗΕ κατά των Βασανιστηρίων

Αρχή μη επαναπροώθησης - 2

❖ Από αυτή απορρέουν:

- Δικαίωμα πρόσβασης στο άσυλο, σε δίκαιες και αποτελεσματικές διαδικασίες ασύλου: καταγραφή, εφοδιασμός με δελτίο αιτούντος άσυλο, αναστολή αποφάσεων/διαδικασιών απέλασης (βλ. και άρ. 6, 8 της Οδηγίας 2013/32)
- Δικαίωμα παραμονής μέχρι την απόφαση σε α' βαθμό (άρ. 9 Οδηγίας 2013/32/ΕΕ)
- Απαγόρευση ομαδικών απελάσεων – δικαίωμα ασφαλούς εισόδου στην επικράτεια

Αρχή της μη επαναπροώθησης – 3 Απαγόρευση ομαδικών απελάσεων

- άρ. 19 Χάρτη, άρ. 4 4^{ου} Πρωτοκόλλου ΕΣΔΑ (για όποιες χώρες το έχουν κυρώσει)
- ΕΔΔΑ: *Hirsi Jamaa and Others v. Italy* [GC], App. No. 27765/09, 23 February 2012,
N.D. and N.T. v. Spain [GC], Nos. 8675/15 and 8697/15, 13 February 2020

“An expulsion is characterised as “collective” when there is no reasonable and objective examination of the particular case of each individual within the group. The size of the group expelled is not relevant: even two persons may be sufficient to form a group”

Ατομική εξέταση αίτησης ασύλου

❖ Προεκτάσεις – δικαιώματα:

- Η κρίση περί υπαγωγής στο καθεστώς του πρόσφυγα είναι ατομική, αφορά κάθε άτομο ξεχωριστά
- Πραγματική δυνατότητα κατάθεσης αίτησης κι έκφρασης λόγων ασύλου – καθήκον διερεύνησης ισχυρισμών (άρ. 4 Οδηγίας 2011/95/ΕΕ)
- Το κριτήριο της «ασφαλούς χώρας» απαιτεί ατομική εξέταση του αιτήματος ασύλου (άρ. 36 επ. Οδηγίας 2013/32/ΕΕ)
- εξέταση αιτημάτων χωρίς διακρίσεις (άρ. 3 «Σύμβασης», Οδηγία 2011/95/ΕΕ)

Είσοδος στη χώρα – αποτροπή- απόλυτη προστασία δικαιωμάτων – *non refoulement*

A. Δεν υπάρχει δικαίωμα εισόδου αλλοδαπού χωρίς νομιμοποιητικά έγγραφα (βλ. Κανονισμό 2016/399, Κώδικας συνόρων του Σένγκεν)

- ΑΛΛΑ υποχρέωση σεβασμού των υποχρεώσεων όσον αφορά τη διεθνή προστασία και γενικά των δικαιωμάτων κατά τη διενέργεια συνοριακών ελέγχων.

B. Μπορεί το κράτος να αποτρέψει βίαια την είσοδο στη χώρα ατόμων που έχουν ανάγκη διεθνούς προστασίας; Μπορεί να ανασταλεί γενικά η διαδικασία ασύλου;

- Απόλυτη προστασία ζωής και σωματικής ακεραιότητας (άρ. 15 παρ. 2 ΕΣΔΑ, 2,3,4 Χάρτη, Σύνταγμα)
- Η αρχή της μη επαναπροώθησης/διαδικασία αναγνώρισης δεν αναστέλλεται (βλ. άρ. 9 Σύμβασης της Γενεύης)
- Παροχή δυνατότητας κατάθεσης αίτησης στα σύνορα

Απόλυτη προστασία δικαιωμάτων

- **ΔΕΕ, Τμήμα μείζονος σύνθεσης, *M. v the Ministerstvo vnitra (C-391/16) and X and X (C-77/17 and C-78/17)*, 14.5.2019:**

«94. (...) το άρθρο 4 και με το άρθρο 19, παράγραφος 2, του Χάρτη, τα οποία απαγορεύουν **απολύτως** τα βασανιστήρια και κάθε απάνθρωπη ή εξευτελιστική μεταχείριση, ανεξαρτήτως της συμπεριφοράς του ενδιαφερομένου, καθώς και την απομάκρυνση προς κράτος όπου υφίσταται σοβαρός κίνδυνος να υποστεί ο ενδιαφερόμενος τέτοια μεταχείριση. Επομένως, τα κράτη μέλη **δεν επιτρέπεται** να απομακρύνουν, να απελαύνουν ή να εκδίδουν αλλοδαπό».

- **ΕΔΔΑ, *Chahal κατά Ην. Βασιλείου*, application no. 22414/93, 15.11.1996**

Κράτηση αιτούντων: δικαιώματα και εγγυήσεις – 1

- Ο πρόσφυγας /αιτών άσυλο καταρχήν δεν κρατείται για παράνομη είσοδο στη χώρα (άρθρο 31 της Σύμβασης, άρ. 8 παρ. 1 Οδηγίας 2013/33/ΕΕ, άρ. 26 Οδηγίας 2013/32).
- Κράτηση: κάθε μέτρο περιορισμού σε ειδικό χώρο που επιβάλλει ένα κράτος μέλος σε αιτούντα διεθνή προστασία, **με αποτέλεσμα τη στέρηση της ελευθερίας μετακίνησής του** –άρ. 2 η' Οδηγίας υποδοχής
 - **ΔΕΕ *FMS, FNZ, SA, Sa jr, C-924/19, C-925/19 PPU, 14.5.2020***
 - **ΕΔΔΑ, *Amuur κατά Γαλλίας*, αρ. πρ. 19776/92, *Saadi κατά Ην.Β.*, αρ. πρ. 13229/03, *S.D. Κατά Ελλάδας*, αρ. πρ. 53541/07, *Rahimi κατά Ελλάδας*, αρ. πρ. 8687/08, κ.ά.**
- αυστηρές εγγυήσεις, απαραίτητη πρόβλεψη δικαστικού ελέγχου νομιμότητας (άρ. 8-11 Οδηγίας υποδοχής – άρ. 5 ΕΣΔΑ)
- Η κράτηση αιτούντων άσυλο επιτρέπεται μόνον εξαιρετικά, κατόπιν ατομικής αξιολόγησης, με ειδική αιτιολογία, αφού έχουν εξαντληθεί εναλλακτικά της κράτησης μέτρα (άρ. 8, 9 Οδηγίας 2013/33/ΕΕ)
- Λεπτομερής ενημέρωση για λόγους και διάρκεια κράτησης
- Πρόσβαση σε (δωρεάν) νομική βοήθεια και δικαιοσύνη (ένδικο μέσα κατά της κράτησης)
- Πρόσβαση σε κατάλληλη ιατρική φροντίδα

Κράτηση αιτούντων: δικαιώματα και εγγυήσεις – 2

- ΕΣΔΑ άρ. 5, 3: νομιμότητα και συνθήκες
- Να προβλέπεται από το δίκαιο, να τελεί σε καλή πίστη και να συνδέεται άμεσα με τον επιδιωκόμενο σκοπό/διάρκεια όχι αόριστη
- Αξιοπρεπείς συνθήκες διαβίωσης/καταλληλότητα χώρων/προαυλισμός
- Χωριστή κράτηση από ποινικούς κρατούμενους
- Αποφυγή κράτησης ευαλώτων
- Αποφυγή κράτησης ανηλίκων (μείζον συμφέρον του ανηλίκου)
- Προστατευτική φύλαξη είναι κράτηση (ΕΔΔΑ, **Η.Α. κλπ. κατά Ελλάδα**, αρ. πρ. 19951/16)
- Πρόσβαση UNHCR/φορέων της κοινωνίας των πολιτών σε χώρους κράτησης
- Συστάσεις ΥΑ ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, Επιτροπής για την πρόληψη των βασανιστηρίων του Συμβουλίου της Ευρώπης (CPT)

Δικαίωμα αποτελεσματικής προσφυγής

άρ. 47 Χάρτη, άρ. 13 ΕΣΔΑ

- κατά απόφασης που απορρίπτει αίτηση/ανακαλεί καθεστώς διεθνούς προστασίας (άρ. 46 Οδηγίας 2013/32)
- κατά απόφασης διακοπής υλικών συνθηκών (άρ. 20 παρ. 6, 5 Οδηγίας υποδοχής)
- κατά απόφασης μεταφοράς (άρ. 27 Δουβλίνο III)/κατά απόφασης κράτησης
- Προσφυγή πραγματική – όχι θεωρητική- νομική βοήθεια - έγκαιρη κι αποτελεσματική πρόσβαση, προσήκουσα ενημέρωση, προθεσμίες, επιδόσεις
- ανεξάρτητο, αμερόληπτο όργανο
- ΕΔΔΑ *Airey κατά Ιρλανδίας (6289/73)*, *M.S.S. Κατά Βελγίου και Ελλάδας (30696/09)*, *A.A. κατά Ελλάδας (12186/08)*, κ.ά..
- ΔΕΕ, τμ. μείζονος συνθέσεως, *FMS, FNZ, SA, SAjr (C-924/19, C-925/19 PPU)*, 14.5.2020

Άλλα δικαιώματα αιτούντων άσυλο

- Ποιοτική Συνέντευξη από εξειδικευμένο προσωπικό (αρ. 14 Οδηγίας 2013/32), κατάλληλη εξήγηση, πληροφόρηση, επίδοση
- **Ιδιωτικός/Οικογενειακός βίος**
 - δικαίωμα γάμου και δημιουργίας οικογένειας (άρ. 9 Χάρτη: παραπέμπει στον εθνικό νόμο, π.χ. γάμος, σύμφωνο συμβίωσης)
 - υποχρέωση διαμονής σε ορισμένο σημείο της επικράτειας (γεωγραφικός περιορισμός – άρ. 7 Οδηγίας 2013/33)

«Η οριζόμενη περιοχή δεν θίγει την αναπαλλοτρίωτη σφαίρα της ιδιωτικής ζωής και αφήνει αρκετά περιθώρια για την εξασφάλιση της πρόσβασης σε όλα τα πλεονεκτήματα στο πλαίσιο της παρούσας οδηγίας».
 - Οικογενειακή επανένωση, αρχή της οικογενειακής ενότητας (Κανονισμός Δουβλίνου III)
 - Άρ. 8 ΕΣΔΑ – παρ. 2. περιορισμοί/αρχή της αναλογικότητας

Κοινωνικά δικαιώματα αιτούντων άσυλο

Η Σύμβαση της Γενεύης κατοχυρώνει τα δικαιώματα των αναγνωρισμένων προσφύγων

- εκπαίδευση, επιμόρφωση, επαγγελματική κατάρτιση, εργασία (άρ. 14, 16 Οδηγίας υποδοχής)
- υγεία, ιατροφαρμακευτική περίθαλψη: πρώτες βοήθειες και αναγκαία θεραπεία ασθενειών και σοβαρών πνευματικών διαταραχών (άρ. 17, 19 Οδηγίας)
 - ψυχικές νόσοι, χρόνια νοσήματα
- «υλικές συνθήκες υποδοχής» για την εξασφάλιση **επαρκούς βιοτικού επιπέδου** το οποίο να διασφαλίζει τη συντήρησή τους και να προστατεύει τη **σωματική και την ψυχική τους υγεία** (άρ. 17)
- πρόσβαση σε στέγαση, τροφή, βασικά αγαθά, οικονομικό βοήθημα, αξιοπρέπεια

ΕΔΔΑ, *M.S.S. κατά Ελλάδας και Βελγίου*, [GC], 2011 (άρ. 3 ΕΣΔΑ)

ΔΕΕ, *Haqbin* [GC] C-233/18, 2019 (αξιοπρέπεια)

Ευάλωτα άτομα

Ενδεικτική απαρίθμηση ευαλώτων (Άρθρο 21 Οδηγίας 2013/33/ΕΕ, άρ. 20 Οδηγίας 2011/95)

«όπως οι ανήλικοι, οι ασυνόδευτοι ανήλικοι, τα άτομα με ειδικές ανάγκες, οι ηλικιωμένοι, οι εγκυμονούσες, οι μονογονεϊκές οικογένειες με ανήλικα παιδιά, τα θύματα εμπορίας ανθρώπων, τα άτομα με σοβαρές ασθένειες, τα άτομα με πνευματικές διαταραχές και τα άτομα που έχουν υποστεί βασανιστήρια, βιασμό ή άλλες σοβαρές μορφές ψυχολογικής, φυσικής ή σεξουαλικής βίας, όπως γυναίκες θύματα ακρωτηριασμού των γεννητικών οργάνων».

- κατάλληλες διαδικασίες εντοπισμού/αξιολόγηση αναγκών/παραπομπή
- ειδικές συνθήκες υποδοχής – ειδικές εγγυήσεις (π.χ. συνέντευξη παρουσία ειδικού συμβούλου – προτεραιοποίηση, άρ. 31 Οδηγίας 2013/32)
- μείζον συμφέρον του ανηλίκου (Άρ. 24 Χάρτη - άρ. 23 Οδηγίας υποδοχής, αρ. 20-5 Οδηγίας 2011/95, Κανονισμός Δουβλίνο).
- άμεσοι συγγενείς θυμάτων ναυαγίων (γονείς και αδέρφια)- άρ. 58 ν. 4636/2019

Επίκαιρα ζητήματα εν μέσω πανδημίας

❖ Πρόσβαση στο άσυλο

- Απαγορεύεται η μαζική απαγόρευση/αναστολή πρόσβασης σε διαδικασίες ασύλου (μη επαναπροώθηση)
- Επιτρέπεται η λήψη ατομικών μέτρων με γνώμονα την αρχή της αναλογικότητας για λόγους δημόσιας υγείας (π.χ. τεστ, καραντίνα).

❖ Δικαίωμα στην υγεία

- πρόσβαση σε δομές και υπηρεσίες υγείας (άρ. 11, 13 ΕΚΧ) ακόμα και για όσους στερούνται νόμιμης διαμονής
- Η ΕΣΔΑ δεν κατοχυρώνει δικαίωμα στην υγεία ή σε υπηρεσίες υγείας/πρόνοιας, αλλά η προστασία του άρθ. 8 ΕΣΔΑ ισοδυναμεί με δικαίωμα πρόσβασης, όταν υπάρχει κίνδυνος ζωής
- Αποφυγή διοικητικής κράτησης, υπερσυνωστισμού/εξέταση εναλλακτικών μέτρων
- εξασφάλιση αξιοπρεπών συνθηκών διαβίωσης, υγιεινής

Για να απολαμβάνουν τα δικαιώματά τους
οι πρόσφυγες/αιτούντες άσυλο πρέπει τα
δικαιώματα να είναι καθολικά αποδεκτά και
σεβαστά στο κράτος υποδοχής

Ευχαριστώ για την προσοχή σας!

Αγγελική Νικολοπούλου, Δικηγόρος
annikolopoulou@yahoo.com

NATIONAL LEGAL FRAMEWORK AND CASE-LAW ON ASYLUM AND IMMIGRATION LAW POLAND

Jacek Bialas

Attorney-at-law
Helsinki Foundation for Human Rights
Warsaw

The project is co-financed with the support of the European Union's Justice programme

Polish asylum system - general remarks

- Brest/Terespol border crossing is the main entry point for applicants from former USSR citizens coming to the EU
- Poland is a transit country – most of the applicants leave PL to Western Europe countries
- Poland was not affected by 2015 “asylum crisis”
- Policy change since 2015 – anti-refugee rhetoric used by the government, opposition to relocation, increased push-backs practice, plan to introduce border proceedings, depriving NGOs of EU / AMIF funds

Asylum applicants

- most of the applicants are citizens of Russia (mainly Chechens, families with children), Tajikistan, Georgia, Armenia
- 2014-2015 increased number of applications by citizens of Ukraine (war in Donbas, Crimea occupation) – they were usually refused due to internal flight alternative
- due to the current political situation a significant number of citizens of Belarus escaped to Poland, but they prefer to have their stay based on humanitarian visas
- citizens of Syria, Iraq and Afghanistan are reluctant to apply for asylum in Poland – their goal is to get to Germany, Sweden etc.

Push-backs at eastern border

- according to the law, entry refusal decision cannot be issued to a person who submitted the asylum application
- border checks in Terespol takes place in closed BG premises
- foreigners claim that they applied for asylum during border checks but their application was ignored
- some foreigners brought filled asylum applications to the border, tried to submit the application by post etc.
- BG claim that foreigners declared economic goal of entry during the border checks, so were refused entry due to the lack of visa
- BG claim that third parties (including lawyers and UNHCR) have no right to access to border check activities

Push-backs on eastern borders

Polish national courts case law

- the course of the conversation between BG and foreigners was not properly recorded,
- it is not known what the actual course of the conversation at the border was, impossible to establish whether asylum application was made at the border

Push-backs on eastern borders

ECtHR (MK and Others v. Poland)

- The interim measure was not respected by Polish authorities
- a routine practice of push-backs in Terespol based on political decision
- it's clear that the applicants made an application for asylum but were returned to Belarus
- lack of a proper investigation into the reasons for which the applicants sought entry

Push-backs on eastern borders

ECtHR (MK and Others v. Poland)

- Belarus is not a safe country for Chechen asylum seekers
 - violation of art. 3, 13, art. 4 of Protocol 4 of the European Convention of Human Rights
 - request to refer the case to the Grand Chamber

Government policy didn't change significantly as a consequence of courts decisions

Asylum proceedings

Polish asylum law is based on EU directives

Border guard – receives asylum application, conducts initial activities (medical examination, fingerprinting, taking applicant's passport to deposit, issue temporary identification document)

1st instance authority – Office for foreigners, conducts main evidentiary proceedings (interview, assessment of other evidence presented by the applicant, COI)

2nd instance authority – Refugee Board (administrative body, conducts a full assessment of points of law and facts, it's decision is final)

Asylum proceedings

Warsaw Administrative Court (1st instance court) / Supreme Administrative Court (2nd instance court)

- assessment of points of law only, no hearing / no evidentiary proceedings
- pending the case before the court, the foreigner is not treated as applicant
- cannot take a decision on granting protection - courts may only uphold decision or quash it and forward the case for reexamination

Rights and obligations of applicants

- obligation to stay in Poland pending proceedings
- free legal assistance for appeal procedure only
- right to work – when asylum procedure is not concluded within 6 months
- social assistance:
 - accommodation in the reception centre or
 - private accommodation (monthly allowance 750 PLN/approx 170 EUR for a single person) - not sufficient to meet their basic life needs under Directive 2013/33/EU(?)
 - medical assistance

Main concerns on asylum proceedings

- strict credibility assessment – any discrepancies or “too general” testimonies results in recognising them as not credible (courts are reluctant to interfere with the testimonies assessment made by administrative bodies)
- no system of identification of torture/trauma victims
- private psychological opinions indicating that the applicant suffers from PTSD are ignored (because they are based on applicants testimonies) or authorities state that PTSD results from other events than declared acts of persecution
- courts are reluctant to refer cases to the CJEU – only two cases referred to CJEU on migration cases (right to court in Schengen visa refusal)

Statistics on asylum applications 2007-2019

- Total number of applications - 110 000
- 2013 – 15 253
- 2014 – 8195
- 2015 – 12 325
- **2016 – 12 322**
- **2017- 5078**
- 2019 - 4100

Statistics on asylum decisions 2007-2019

- positive – approx. 13 000
- negative – approx. 29 000
- discontinuation (applicant left PL) – approx. 80 000

Statistics on appeals 2019

Refugee Board

25 cases - positive decisions (granting asylum or quashing 1st instance decision)

665 cases - upholding 1st instance decision

65 cases discontinued

Warsaw Administrative Court

- 18 cases – administrative decisions quashed
- 216 cases – upheld the administrative decision

Statistics on appeals 2019

Supreme Administrative Court

- 14 cases – administrative decision / WAC judgment quashed
- 61 cases – upheld previous decisions

More info about Polish asylum system

Office for Foreigners:

<https://udsc.gov.pl/en/uchodzcy-2/>

Refugee Board:

<https://www.gov.pl/web/rada-ds-uchodzcow>

(PL version only)

TRALIM 2 National legal framework and case-law on asylum and migration in Spain

Athens, 16 November 2020

Noemí Alarcón Velasco

Spanish Lawyer, Member of the Malaga Bar Association and Vicepresident of the Migration Committee of CCBE

The project is co-financed with the support of the European Union's Justice programme

SUMMARY
2. MIGRATION

1. ASYLUM
3. EU CITIZENS

Let's start!

Asylum

-
- *Asylum law (2009) (Ley de Asilo)*
-
-
-
-

- *No regulation developed, use of the 95' Regulation (Royal Decree) for certain aspects that are not in conflict with the 2009 Law.*
-
-
-
-

- *No CEAS (Common European Asylum System) Directives transposed, just the Qualification Directive /2011 has been transposed.*
-
-
-
-

-
- **Migration Law** (*Ley Orgánica de Extranjería 4/2000*) contains rules that applies also for asylum seekers and refugees (*Ley de Extranjería y Reglamento de extranjería*).
-

CASE-LAW

1.-ECtHR N.D. and N.T. v. Spain -- Article 4 Protocol 4, Article 13 ECHR-- 3 October 2017

--> **GRAND CHAMBER JUDGMENT -- 13 FEBRUARY 2020:** No violation Article 4 Protocol 4 (Prohibition of collective expulsion), No violation Article 13 ECHR (the right to an effective remedy).

2.- Access to reception conditions for Dublin returnees: TSJ Madrid (Superior Court of Madrid), Judgement 7.12.2018.

3.- Free movement of asylum seekers from Ceuta/Melilla (enclaves) to the Peninsula

Judgement of TSJ Madrid nº 671/2019 (25.10.2019) + Judgement of Supreme Court nº 1128/2020 (29/07/2020) recognise the right to free movement of asylum seekers once their application has been admitted.

4.- Humanitarian protection versus International protection for Venezuelans: *Audiencia Nacional 26/06/2018 (case 456/2017) and 1/10/2018 (case 408/2017).*

5.- CJEU: C-36/20 (25 June 2020) concerning the interpretation of “other authorities” competent to receive asylum applications (examining magistrate) and the use of detention measures in cases where it is not possible to find accommodation in a humanitarian protection centre.

Migration

LEGISLATION

Migration Law (*Ley orgánica de extranjería 4/2000 reformed several times, L.O. 2/2009*) + **Regulation:** *Royal Decree 557/2011.*

CASE-LAW

Zaizoune (CJEU C-38/14) 23 April 2015: Return directive, common standards and procedures for returning illegally staying third-country nationals, Articles 6(1) and 8(1).

+

POST-ZAIZOUNE DOCTRINE: C-568/19 (8 October 2020): it is possible to apply domestic law even if it is more beneficial to irregular migrants than the Return Directive.

EU citizens and their family members

Royal Decree 240/2007, Entry, free movement and residence in Spain of EU citizens and their family members.

CASE-LAW

Rendon (CJEU C-165/14): Post-Zambrano doctrine

Conclusion

-
- *In practice, the challenge resides to finalise transposing CEAS Directives and the Jurisprudence laid down by the ECtHR and the CJEU. There is a special need of harmonization.*
-

-
- *Concerns about the current asylum legal system. The challenge resides in changing the legal structure to support the state of play that was absolutely different of the situation existing in 2009: increase of asylum claims and the need of a fair and well organised reception system.*
-

Thanks!!

@nralarcon
